

OPĆI PODATCI			
IME I PREZIME		Tijana Pavliček	
Naziv studija		Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet	
Matični broj		160	
Naslov doktorske disertacije	Jezik rada	Hrvatski jezik	
	hrv.	INTIMNO, IREALNO I IRONIJSKO U DRAMSKOM STVARALAŠTU LADE KAŠTELAN, IVANA VIDIĆA I MATE MATIŠIĆA	
	engl.	INTIMATE, SURREAL AND IRONIC IN LADA KASTELAN'S, MATE MATISIC'S AND IVAN VIDIC'S DRAMAS	
Područje / polje / grana		humanističke znanosti / filologija / teorija i povijest književnosti	
Mentor 1 titula, ime i prezime		doc. dr. sc. Dubravka Crnojević-Carić	
Mentor 2 titula, ime i prezime		–	
Povjerenstvo za ocjenu doktorske disertacije	titula, ime i prezime	ustanova	e-pošta
	1. doc. dr. sc. Ivan Trojan, predsjednik	Filozofski fakultet u Osijeku	itrojan@ffos.hr
	2. prof. dr. sc. Goran Rem, član	Filozofski fakultet u Osijeku	grem@ffos.hr
	3. doc. dr. sc. Dubravka Crnojević-Carić, mentorica	Akademija dramske umjetnosti u Zagrebu	dubravka.cрноjevic-caric@zg.t-com.hr
Datum imenovanja povjerenstva	Fakultetsko vijeće, 13. lipnja 2016.		

OCJENA DOKTORSKE DISERTACIJE

Doktorska disertacija Tijane Pavliček (u produžetku ove ocjene: pristupnica) *Intimno, irealno i ironijsko u dramskom stvaralaštvu Lade Kaštelan, Ivana Vidića i Mate Matišića* obuhvaća 180 stranica. Sastoji se od *Uvoda* (str. 4–5), tri poglavlja podijeljenih u više potpoglavlja (str. 19–164), *Zaključka* (str. 165–168) i *Literature* (str. 169–180). Tri središnja poglavlja nose naslove *Intimno* (str. 19–74), *Irealno* (str. 76–119) i *Ironijsko* (str. 120–164) i vezuju se uz dramatičke naslovom naznačenih autora. *Literatura* se sastoji od 160 bibliografskih jedinica kronološki poredanih koje ilustriraju pristupnične teze i saznanja, ali i predstavljaju pokušaj cjelovitog uvida u problematiziranje formacijske odrednice „suvremena hrvatska drama“ kao i očitavanja problema „intimnog“, „irealnog“ i „ironijskog“ s obzirom na teorijske zapise relevantnih književnih teoretičara, teatrologa i dramatologa, ali i filozofa, sociologa, psihologa i psihoanalitičara.

U uvodnim dijelovima rada pristupnica će kao začetnu godinu „suvremene hrvatske drame“ označiti 1990.,

pokazujući osviještenost pri odluci za spomenutu godinu, citirajući ili parafrazirajući studije Ane Lederer, Lea Rafolta, Slobodana Prosperova Novaka, Adriane Car-Mihec, Dubravke Vrgoč, Velimira Viskovića i Dubravke Crnojević-Carić koji analiziraju stilsko-poetičke, ali i društveno-političke okolnosti u kojima nastaje „suvremeno hrvatsko dramsko pismo“. Za cjelovitiji uvid u problem definiranja sintagme „suvremena hrvatska drama“ predložimo pristupnici uvid u rasprave Nikole Batušića, Borisa Senkera (posebice kada se govori o postmodernoj drami) i Jurice Pavičića.

Slijede kratka pozitivistička izvješća o životu i radu dramatičara uz pomoć kojih će pristupnica nastojati smjestiti autore pod okrilje „suvremene hrvatske drame“. Pristupnica raščlanjuje ukupno devet dramskih tekstova, po tri drame Lade Kaštelan, Ivana Vidića i Mate Matišića. Riječ je o sljedećim dramskim tekstovima: *Posljednja karika*, *Giga i njezini* i *Prije sna* Lade Kaštelan; *Octopussy*, *Veliki bijeli zec* i *Onaj koji se sam govori* Ivana Vidića; *Bljesak zlatnog zuba*, *Andeli Babilona* i *Svećenikova djeca* Mate Matišića.

Razvidno je iz uvodnog dijela rada kako pristupnica pokušava sferu intimnog otčitati unutar dramskog teksta u smislu reakcije na gubitak pojedinog dramskog lika voljene osobe, njegove bolesti, promjene okoline, čežnje, osamljenosti, preljuba, nasilja i sl., s posebnim naglaskom na devijacije unutar obiteljske zajednice te probleme unutar muško-ženskih ljubavnih odnosa. Teorijsku podlogu sačinjavaju zapažanja o pojedincu popularnoga njemačkog sociologa Niklasa Luhmanna, tvorca sociološke teorija sustava (*Ljubav kao pasija: o kodiranju intimnosti*, 1996.) koji razlikuje življenje unutar osobnih ili intimnih i neosobnih ili šire društvenih odnosa. Pristupnicu zanimaju i Luhmannova zapažanja o modernom društvu koje će sociolog karakterizirati kao ono koje ima *više mogućnosti za neosobne odnose i intenzivne osobne odnose* (str. 9.). Preuzevši poimanje intime i intimnog kao *neotudiv i neponovljiv unutrašnji i duševni svijet pojedinog bića*, ali i kao *najosobniji osjećaji i odnosi u ljubavi, braku, obitelji* (str. 292.), pristupnica naizmjenično koristi pojedinačne slike iz devet korpusnih drama te zapravo ilustrira teorijska promišljanja koja će pri početku biti vezana uz obiteljske nizove promatrane kroz vizuru sociološke definicije obitelji temeljene na društvenoj funkciji. Stoga će i posezanje za zapažanjima američkog filozofa, sociologa i psihologa Georgea Herberta Meada (*Um, osoba i društvo*, 2003.) biti izrazito svrsishodna i očekivana jer će Mead smatrati upravo komunikaciju ključnom za oblikovanje pojedinca. Odnosno, smatrat će kako se cjeloviti razvoj čovjeka događa kroz komunikaciju s drugim pojedincima pomoću smislenih simbola i gesti koje izazivaju reakciju u samom pojedincu ili drugome. Biološka jedinka postaje osobom, po Meadovom mišljenju, tek društvenom interakcijom koju omogućuje jezik. (str. 167.) Neprocjenjiva je to pomoć bila pristupnici u samostalnoj analizi tekstova koje određuje dijaloška forma te je na temelju interakcije dramskog lika-pojedinca s drugima, posebice obitelji, ili pak društvenom okolinom uočavala različite stadije pri oblikovanju te stasanju samog lika. Stoga su i pravilno stvoreni podnaslovi: *Obiteljski nizovi*, *Obiteljske uloge*, *Majčinstvo (Majke i kćeri)*. Nadovezuje se na obitelj i nastavak disertacije podnaslovljen *Kodovi ljubavi* unutar kojeg će pristupnica, opet uz Luhmannovu pomoć, pronalaziti u suvremenim hrvatskim dramskim tekstovima komunikacijski proces usmjeren na zasnivanje i trajnu reprodukciju intimnih odnosa u kojima sudjeluju individualizirane osobe s vlastitim posebnostima. (*Ljubav kao pasija: o kodiranju intimnosti*, str. 34.) Izraznu stranu specifičnoga komunikacijskog čina unutar dramskih tekstova otčitavat će uz pomoć *Fragmenata ljubavnog diskursa* Rolanda Barthesa (2007.) Iz toga slijedi područje zazornosti kao svojevrsan logički nastavak prethodnog poglavlja, posve očekivano pojašnjen u disertaciji referirajući se na zapažanja Julije Kristeve (*Moći užasa: ogledi o zazornosti*, 1989.) te ilustriran fragmentima dramskog teksta.

Poglavlje naslovljeno *Irealno* pristupnica primarno veže uz obiteljsko naslijeđe, „obiteljsko nesvjesno“ (L. Szondi) prema kojem je pojedinac, osim vlastitom sudbinom, genetski predodređen i sudbinom svojih predaka. „Obiteljski otisci“ se često pojavljuju upravo u snovima i idejama, i iz njih, kao i iz okoline koja omogućuje različite varijacije utjecaja naslijeđa, pojedinac oblikuje svoju životnu sudbinu. Istraživanje simbola, fantazma i područja žudnje u dijelu suvremenoga hrvatskog dramskog teksta teorijski je interdisciplinarno oslonjeno (S. Freud, P. Mollon, C. G. Jung, J. Jacobi, J. Lacane, N. Frye, E. Cassier...) te pristupnica dokazuje i pokazuje u kolikoj mjeri obiteljski sustav otčitavan u dramskom tekstu svoje obrasce crpi iz mogućnosti nesvjesnog koje, a slažući se s Freudom, ne utječe isključivo na pojedinca, već i na cjelokupnu kulturu i društvo.

Pri završetku raščlambe, u poglavlju naslovljenom *Ironijsko*, pristupnica u fokus interesa prebacuje ideologiju, odnosno njezine svojstvene komunikacijske kodove putem kojih se šire ideje na druge članove ideološkog sustava, a unutar toga, posebice one koji imaju zadatak propitivati zadane „istine“ ideološkog sustava. Pristupnica pokazuje kako se u dramskom pismu Lade Kaštelan, Ivana Vidića i Mate Matišića dramski likovi učestalo koriste humornim i ironijskim kodovima, povodeći se za zapažanjima Simona Critchleya (*O humoru*, 2007.) koji pojašnjava kako *pravi humor mijenja situaciju, kazuje nam nešto o tome tko smo i nešto o mjestu u kojem živimo, a možda nam pokazuje i kako bi se ono moglo promijeniti.* (str. 21.) Segmentiranjem problema usustavlja opsežna poglavlja: *Ideologija i fantazma* i *Ironijski kod*.

Sve spoznaje i svi podaci koje je pristupnica predstavila u prijašnjim poglavljima sažimaju se, ali i dodatno razrađuju u zaključnom poglavlju. Pristupnica je hrabro, ali znanstveno promišljeno stremila ujedinjavanju triju odrednica: intimno, irealno, ironijsko u suvremenom hrvatskom dramskom tekstu, pri čemu su joj osovina činili teorijski zapisi Niklasa Luhmanna o društvenim sustavima koje pojedinac nastanjuje putem svojih uloga. Pristupnica drži kako *pojedinac svojim rođenjem ulazi najprije u obiteljski društveni sistem, a zatim nastanjuje i ostale. Kako bi postao pripadnikom nekog sistema, pojedinac pri tome mora prihvatiti njegovu specifičnu strukturu i norme kao i preuzeti određene uloge i odgovornosti* (str. 165.). Ujedinjavanje triju odrednica sačinjeno je ponajviše uz pomoć različitih teorija naslijeđa (D. Crouch, M. Selby, D. Toliya-Kelly) pri čemu je naslijeđe sagledano iz pozicija moći ili pak kao niz procesa vezanih uz pitanja formiranja identiteta i zajednice.

Zaključak rada rezimira najvažnije činjenice i po pravilu složene odgovore na ključna pitanja iz disertacije. Pristupnica je svjesna poteškoća na koje je nailazila prilikom istraživanja, među kojima je najveća podređivanje filološkog pristupa znanstvenim disciplinama poput sociologije, filozofije i psihologije kako bi se došlo do unikatnog pristupa koji dramska djela Lade Kaštelan, Ivana Vidića i Mate Matišića promatra kao autohtoni odraz zbilje, odnosno svih društveno-političko-ekonomskih problema koje nosi recentno hrvatsko tranzicijsko društvo, a o kojem progovara pojedinac te se razvija u skladu s njegovim zahtjevnostima.

Mišljenje i prijedlog

Doktorska disertacija *Intimno, irealno i ironijsko u dramskom stvaralaštvu Lade Kaštelan, Ivana Vidića i Mate Matišića*, koju je predložila Tijana Pavliček, samostalna je i dobro osmišljena interdisciplinarna znanstvena rasprava koja uporabom pomno odabranih socioloških, filozofskih, psihologijskih i kulturoloških rasprava zapravo nadopunjuje teorijski aparat dramatologije te otvara nove pristupe pri proučavanju dramskog djela. Pristupnica je svoju znanstvenu raspravu strukturirala na način da njezino istraživanje konkretnih dramskih djela i autora proizlazi iz šire hrvatske kulturne i društvene situacije, koristeći se pritom fascinantnim korpusom znanstvenih monografija i rasprava. Taj korpus pristupnica upotrebljava pažljivo i u pravilu uvijek svoja saznanja ilustrira s više citata odabranih autora znanstvenih rasprava i monografija. Pri tome je upotrijebila i međusobno dopunjavala više suvremenih književnopovijesnih i književnoteorijskih metoda, od intertekstualnih analiza, recepcijske estetike do semiotike kulture i strukturalističkih pristupa književnim radovima i osobnim poetikama prepoznatljivih predstavnika „suvremene hrvatske drame“. Svojim radom, napisanim stilski pregledno i razumljivo ne samo za stručnjake nego i za širu kulturnu publiku, prikazima pojedinih teoretskih sklopova i zaključcima, dokazala je da ispunjava sve uvjete koji su postavljeni za doktorske disertacije

Stoga Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta u Osijeku predlažemo da prihvati pozitivnu ocjenu doktorske disertacije Tijane Pavliček i odobri nastavak propisanog postupka obrane doktorske disertacije i stjecanje doktorata znanosti.

Prijedlog povjerenstva za obranu doktorske disertacije (3 člana + 2 zamjenika)	titula, ime i prezime	ustanova	e-pošta
	1. doc. dr. sc. Ivan Trojan	Filozofski fakultet u Osijeku	itrojan@ffos.hr
	2. prof. dr. sc. Goran Rem	Filozofski fakultet u Osijeku	grem@ffos.hr

	3. izv. prof. dr. sc. Leo Rafolt	Filozofski fakultet u Zagrebu	lrafolt@ffzg.hr
	4. prof. dr. sc. Ružica Pšihistal	Filozofski fakultet u Osijeku	rpsihistal@ffos.hr
	5. doc. dr. sc. Sanja Jukić	Filozofski fakultet u Osijeku	sjukic@ffos.hr

Prijedlog datuma, vremena i mjesta obrane doktorske disertacije	datum 12. prosinca 2016.	vrijeme 10:00	mjesto Filozofski fakultet, Osijek
Povjerenstvo za ocjenu doktorske disertacije	titula, ime i prezime		potpis
	1. doc. dr. sc. Ivan Trojan (predsjednik povjerenstva)		
	2. prof. dr. sc. Goran Rem		
	3. doc. dr. sc. Dubravka Crnojević-Carić		
Napomena			
Mjesto i datum	Osijek, 11. studeni 2016.		

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 3 pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku (potpisan) referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.